

SENAT
RZECZYPOSPOLITEJ
POLSKIEJ

X kadencja

Zapis stenograficzny

ze wspólnego posiedzenia
Komisji Środowiska (35.),
Komisji Budżetu
i Finansów Publicznych (58.),
Komisji Ustawodawczej (141.),
Komisji Samorządu Tery-
torialnego i Administracji
Państwowej (72.)
oraz Komisji Nadzwyczajnej
do spraw Klimatu (14.)

23 marca 2021 r.

Porządek obrad:

1. Pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw (druk senacki nr 331).

(Początek posiedzenia o godzinie 11 minut 24)

(Posiedzeniu przewodniczy przewodniczący Komisji Ustawodawczej Krzysztof Kwiatkowski)

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Szanowni Państwo, bardzo serdecznie państwa przepraszam w imieniu swoim i pozostałych państwa przewodniczących za opóźnienie. Było to związane z przedłużoną pracą połączonych komisji w tej samej sali nad innym punktem.

Otwieramy wspólne posiedzenie połączonych komisji. Otwieram je w imieniu pana Zygmunta Frankiewicza, przewodniczącego Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej, pana Zdzisława Pupy, przewodniczącego Komisji Środowiska, pana Stanisława Gawłowskiego, przewodniczącego Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu, pana Kazimierza Kleiny, przewodniczącego Komisji Budżetu i Finansów Publicznych, oraz swoim, przewodniczącego Komisji Ustawodawczej.

Przedmiotem posiedzenia połączonych komisji jest pierwsze czytanie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo ochrony środowiska oraz niektórych innych ustaw, zawartego w druku senackim nr 331.

Czy do tak zaproponowanego porządku posiedzenia ktoś zgłasza jakieś uwagi? Nie widzę zgłoszeń.

Stwierdzam, że porządek został przyjęty.

Czy w dzisiejszym posiedzeniu uczestniczą osoby prowadzące zawodową działalność lobbingową? Nie widzę takich osób.

Informuję, że w toku konsultacji poprzedzających pierwsze czytanie projektu ustawy Komisja Ustawodawcza wystąpiła o zaopiniowanie projektu

do Ministerstwa Klimatu i Środowiska, narodowego funduszu ochrony środowiska, Ministerstwa Rozwoju, Pracy i Technologii, Ministerstwa Finansów, Funduszy i Polityki Regionalnej, ministra rodziny i polityki społecznej, prezesa Banku Gospodarki Krajowej, prezesa Urzędu Regulacji Energetyki, Związku Województw RP, Związku Gmin Wiejskich, Związku Miast Polskich, Związku Powiatów Polskich, Unii Metropolii Polskich, Śląskiego Związku Gmin i Powiatów, Unii Miasteczek Polskich, BCC, Lewiatana, Krajowej Izby Gospodarczej, Pracodawców RP, rzecznika małych i średnich przedsiębiorców, Związku Przedsiębiorców i Pracodawców, Ligi Ochrony Przyrody, Fundacji „Greenpeace Polska”, Fundacji „WWF Polska”, Polskiego Alarmu Smogowego, Krajowej Rady Radców Prawnych i Naczelnej Rady Adwokackiej.

Jak państwo wiedzą, duża część podmiotów, do których wystąpiliśmy, przekazała nam swoje stanowiska. Panie i panowie senatorowie mieli możliwość zapoznania się z tymi stanowiskami, były one dostępne w formie elektronicznej oraz są zamieszczone na naszej stronie internetowej.

Do prezentowania projektu senatorowie upoważnili pana senatora Stanisława Gawłowskiego. Za chwilę poproszę go o przedstawienie projektu, ale wcześniej poinformuję, że są z nami osobiście lub w sposób zdalny przedstawiciele poszczególnych resortów. Jest z nami wiceminister klimatu i środowiska. Ja świadomie przeczytam część nazwiska pana ministra, żeby nie popełnić błędu. Witam pana ministra Adama Czetwertyńskiego, witam sekretarza generalnego Związku Gmin Wiejskich RP, witam przedstawiciela Stowarzyszenia „Polski Recykling”, witam przedstawiciela Polskiego Alarmu Smogowego i innych uczestników dzisiejszego posiedzenia.

Oddaję głos panu przewodniczącemu Stanisławowi Gawłowskiemu.

Wspólne posiedzenie Komisji Środowiska (35.), Komisji Budżetu i Finansów Publicznych (58.), Komisji Ustawodawczej (141.), Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej (72.) oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu (14.)

SENATOR
STANISŁAW GAWŁOWSKI

Dziękuję bardzo.

Panie Przewodniczący! Wysokie Komisje! Szanowni Państwo!

Sprawy dotyczące jakości powietrza w Polsce i zadania z tym związane to jedno z najważniejszych wyzwań stojących przed krajem. Kilka lat temu, w 2018 r. obecny premier, pan Mateusz Morawiecki, zapowiedział, że będzie to jednym z priorytetowych zadań rządu. Zapowiedział również ogromne nakłady na realizację tych wyzwań, nakłady, które dotyczyły całego procesu modernizacyjnego. Od działań związanych z likwidacją tzw. kopciuchów począwszy przez działania dotyczące termomodernizacji, zmiany w komunikacji... Zapowiedział ogromne nakłady finansowe. Powiedział, że w ciągu najbliższych 10 lat – a mówił to w roku 2018 r. – na zadania związane z walką o czyste powietrze rząd przeznaczy 103 miliardy zł. Ten proces wystartował, ale mówienie, że on idzie dobrze, byłoby – tak myślę – ogromnym nadużyciem.

Sprawy rzeczywiście są nadzwyczaj trudne. W zależności od raportu – raporty są sporządzane przez różnego rodzaju instytucje – z powodu złej jakości powietrza umiera w Polsce co roku kilkadziesiąt tysięcy ludzi, od dwudziestu kilku do nawet 90 tysięcy osób. W grupie 50 najbardziej zanieczyszczonych miejscowości w Europie jest ponad 30 miejscowości, miast, które znajdują się na terenie naszego kraju. To wszystko razem powoduje, że nie możemy milczeć w sprawie, która wymaga rzeczywiście nadzwyczajnych działań i zaangażowania na poziomie różnych instytucji rządu. Dodam tylko, że...

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Panie Przewodniczący, sekundeczkę. Jedna z osób uczestniczących zdalnie ma włączony mikrofon. Bardzo ciepło prosimy o sprawdzenie tego i wyłączenie mikrofonu. Bardzo proszę.)

Dodam tylko, że Bank Światowy w dokumentach, które dotyczą jakości powietrza – państwo macie to w ocenie skutków regulacji – zawarł informację, że ponad 10% zgonów to zgony wynikające ze złej jakości powietrza. To naprawdę wystarczający powód i wystarczający alarm do tego, ażebyśmy w Polsce podejmowali odpowiedzialne działania i jeszcze bardziej je wspierali.

Projekt ustawy, który został przyjęty i zarekomendowany przez komisję, który mam

zaszczyt prezentować Wysokim Komisjom, obejmuje kilka działań. Pierwsza, najważniejsza kwestia to jest obniżenie progów... Chodzi o alarmy w przypadku poziomu pyłu zawieszonego PM₁₀, o przyjęcie progów niższych niż obecnie.

Kolejna kwestia – myślę, że równie, a może i znacząco ważniejsza – to jest przeznaczenie kwot na faktyczną realizację zadań związanych z ochroną powietrza. W tej ustawie zapisana jest kwota równa 0,5% produktu krajowego brutto roku poprzedniego. W kwotach realnych oznaczałoby to ok. 11 miliardów zł rocznie z przeznaczeniem na inwestycje, które takich zadań dotyczą. Przypomnę zapowiedź z 2018 r.: w ciągu 10 lat 103 miliardów zł, czyli trochę ponad 10 miliardów zł rocznie.

Ta ustawa realnie wypełnia deklarację pana premiera. Dodam tylko, że od 2018 r. w budżecie państwa na cel związany z ochroną powietrza nie zapisano bezpośrednio ani jednej złotówki. Pieniądze, jeżeli jakieś się znajdują, to tylko i wyłącznie w Narodowym Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Plan finansowy Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na rok 2021 r. przewiduje nakłady w wysokości 1,7 miliarda zł, a więc daleko nam do tych umownych 10 miliardów, o których mówił pan premier Morawiecki.

Ustawa mówi o tym, że... To już nie będzie tylko deklaracja i zapewnienie rządu, ale prawdziwie zobowiązania rządu, które muszą być wypełnione. Ustawa wskazuje źródła pokrycia kosztów, jest ich kilka. Rząd w tym przypadku będzie miał dużo, dużo łatwiej, jeśli chodzi o pozyskiwanie pieniędzy, bo jednym ze źródeł pokrycia tego 0,5% PKB mogą być np. pieniądze pochodzące ze środków unijnych. Plan odbudowy może uwzględnić tego typu źródło czy też może być źródłem finansowania dla tych działań.

Inne obszary, które są istotne z punktu widzenia wsparcia tej kwestii, to są ulgi podatkowe. Podatnicy, w ramach własnych działań związanych ze zmianą źródła ciepła, modernizacji swoich obiektów, będą mogli przeznaczać je na ten cel. Będzie też tzw. dodatek ekologiczny, który będzie dodatkiem do dodatku mieszkaniowego.

Osoby, które już dzisiaj wymagają wsparcia w części związanej z utrzymaniem własnego mieszkania, mogą korzystać z pomocy społecznej. Ta pomoc społeczna jest zawierana w dodatku mieszkaniowym. W tym przypadku do

Wspólne posiedzenie Komisji Środowiska (35.), Komisji Budżetu i Finansów Publicznych (58.), Komisji Ustawodawczej (141.), Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej (72.) oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu (14.)

dotatku mieszkaniowego wchodziłby dodatkowy składnik, czyli dodatek proekologiczny.

Likwidacja źródła niskiej emisji jest istotna z punktu widzenia nie tylko lokatora zajmującego dany lokal mieszkalny, ale również sąsiadów i mieszkańców danej miejscowości. Spalanie złej jakości paliwa ewidentnie szkodzi zdrowiu nie tylko mieszkańca danej nieruchomości, danego mieszkania, ale także wszystkich osób zamieszkujących wokół, tak więc wydaje się, że pomoc społeczna w tym przypadku jest tym bardziej uzasadniona.

Wreszcie: ta ustawa stwarza również możliwość sporządzenia dokumentów, które będą miały charakter dokumentów prawa miejscowego. Rada gminy określi w drodze uchwały plan zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe. Dzisiaj rady gminy nie mają niestety instrumentów, które zmuszałyby inwestorów do określonego sposobu korzystania ze źródeł ciepła, np. podłączania się do systemu zbiorczego zaopatrzenia w ciepło. Tego typu dokument, który będzie miał – powiem to jeszcze raz – charakter prawa miejscowego, będzie bardzo, bardzo przydatny w realizacji zadań związanych z ochroną powietrza przed zanieczyszczeniami.

Tak naprawdę są to podstawowe założenia ustawy. Proszę uprzejmie Wysokie Komisje o pozytywne zaopiniowanie tegoż projektu.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Bardzo serdecznie panu przewodniczącemu dziękuję.

Poproszę teraz pana ministra z Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Bardzo proszę, Panie Ministrze.

**PODSEKRETARZ STANU
W MINISTERSTWIE KLIMATU
I ŚRODOWISKA
ADAM GUIBOURGÉ-CZETWERTYŃSKI**

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący, za udzielenie głosu.

To jest projekt, który jest prawie identyczny z projektem sejmowym, druk nr 2223 z 2017 r. Rząd zaopiniował tamten projekt negatywnie. Na razie jeszcze nie ma opinii rządu do projektu,

który dzisiaj omawiamy, więc przedstawię tylko wstępne uwagi Ministerstwa Klimatu i Środowiska.

Myślę, że zasadniczą rzeczą, z którą się tutaj wszyscy zgadzamy, jest to, że kwestia jakości powietrza jest priorytetem dla Polski. Poprawa jakości powietrza powinna być centralnym działaniem w naszej polityce energetyczno-klimatycznej i w działaniach prowadzonych w ramach instrumentów na rzecz wsparcia projektów środowiskowych – mówię o NFOŚiGW, o funduszach unijnych. I taką politykę prowadzimy.

Pan przewodniczący Gawłowski wspomniał o potencjalnym wykorzystaniu Krajowego Planu Odbudowy. Chciałbym podkreślić, że główną pozycją w tym planie są właśnie działania związane z czystym powietrzem. Dla programu „Czyste powietrze” przewidywano ponad 3 miliardy euro w tym projekcie i w innych działaniach, np. poprzez wsparcie ciepłownictwa. Ten kierunek jest zdecydowanie priorytetem naszych działań. Wydaje mi się, że system, w którym program „Czyste powietrze” opiera się jakby na programie priorytetowym narodowego funduszu, jest dużo sprawniejszym systemem. My liczyliśmy w ostatnich latach, że usprawnienie tego programu i dostosowanie go do potrzeb społeczeństwa po to, żeby zwiększyć ilość przeznaczonych środków... My widzieliśmy w zeszłym roku, że dzięki usprawnieniom, które mogliśmy wprowadzić, dlatego że to jest program priorytetowy NFOŚ, w związku z czym jest to bardziej elastyczny instrument niż instrument wpisany w ustawie... Byliśmy w stanie poprzez różne usprawnienia zwiększyć liczbę wniosków składanych tygodniowo do NFOŚ w ramach programu „Czyste powietrze” z 1 tysiąca na początku roku do 3 tysięcy na koniec roku. Myślę, że zdecydowanie bardziej elastyczny instrument bardziej się sprawdza w praktyce, i nie widzę korzyści z większego usztywnienia zasad w formie ustawowej.

Niektóre rozwiązania zostały już wprowadzone. Pan przewodniczący podkreślił, że kluczowym elementem projektu jest zmiana poziomów alarmowych. Ja chciałbym poinformować, że w ministerstwie przyjęliśmy w 2019 r. rozporządzenie, które obniżyło poziomy alarmowe do poziomów wskazanych właśnie w tym projekcie, tak więc wydaje mi się, że zapisy w tym zakresie się trochę dublują. Wydaje mi się, że zmiana w drodze rozporządzenia jest sprawniejszym

Wspólne posiedzenie Komisji Środowiska (35.), Komisji Budżetu i Finansów Publicznych (58.), Komisji Ustawodawczej (141.), Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej (72.) oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu (14.)

sposobem na zmianę poziomów alarmowych. Podobnie jest z ulgą termomodernizacyjną. Tutaj też została wprowadzona taka możliwość, w ustawie o podatku dochodowym od osób fizycznych. Polacy bardzo chętnie z niej korzystają. Wydaje mi się, że proponowane tutaj zapisy trochę się dublują z rozwiązaniami, które już istnieją.

Tytułem uzupełnienia mam jeszcze 2 uwagi do tego projektu. Jedną uwagę miałbym w stosunku do samorządów. Niektóre zapisy zabiorą samorządom swobodę w wydatkowaniu środków. Uszczupli to ich środki czy środki, które są w ich dyspozycji także na inne cele.

Miałbym też pewne obawy w związku z niektórymi zapisami i potencjalną sprzecznością niektórych zapisów z prawem unijnym. Myślę tutaj np. o art. 7, który rozszerza katalog działań, które mogą być wspierane środkami z dyrektywy ETS. Ten katalog jest ściśle określony w dyrektywie ETS, więc obawiam się, że takie zapisy mogłyby być sprzeczne z prawem unijnym.

To tyle z mojej strony. Dziękuję bardzo.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję bardzo.

Czy na tym etapie przedstawiciel Biura Legislacyjnego chce zabrać głos, czy robi to na etapie późniejszym, jak się pojawiają poprawki?

Bardzo proszę, Panie Mecenasiu.

**GŁÓWNY LEGISLATOR
W BIURZE LEGISLACYJNYM
W KANCELARII SENATU
MIROŚLAW RESZCZYŃSKI**

Szanowni Państwo! Panowie Przewodniczący! Wysokie Komisje! Panie Ministrze! Szanowni Państwo!

Oczywiście do biura dotarły uwagi przedstawione przez podmioty, do których projekt ustawy został przekazany do konsultacji. Oczywiście wychodząc naprzeciw tym uwagom, mamy kilka propozycji poprawek o charakterze czyszczącym, tak bym powiedział, i poprawiającym redakcję tego projektu.

Jeśli chodzi o stanowisko rządowe, to chcielibyśmy tylko zauważyć, że wielostronicowe

stanowisko rządowe dostaliśmy dosłownie przed chwilą. Z tego, co mogliśmy zauważyć po pobieżnej analizie, wynika, że stanowisko ministerstwa klimatu jest generalnie... że ministerstwo jest przeciwne temu projektowi.

Uważamy, że wychodząc naprzeciw uwagom przedstawionym przez ministerstwo, w szczególności do art. 2 ustawy, gdzie są wskazane regulacje dotyczące zwolnień w kwestiach podatkowych... Ten przepis wymagałby doprecyzowania. Wyszlibyśmy tu naprzeciw stanowisku wyrażonemu w piśmie ministerstwa, pana ministra. Tak jak mówię, wydaje nam się, że możemy to zrobić na późniejszym etapie. Mieliśmy bardzo mało czasu, ażeby zapoznać się z tym kilkunastostronicowym stanowiskiem. Dziękuję bardzo.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję bardzo.

Szanowni Państwo, w tym momencie pozwolę sobie blokiem otworzyć możliwość zadawania pytań do wnioskodawcy, zabierania głosu w dyskusji i zgłaszania poprawek czy uwag legislacyjnych. Pozwoliłem sobie zapisać się do dyskusji jako pierwszy.

Chciałbym w tym miejscu bardzo serdecznie podziękować inicjatorom projektu. Muszę powiedzieć, że kiedy jeszcze pracowałem w Najwyższej Izbie Kontroli, NIK był pierwszą instytucją publiczną, która od czasu powstania całościowego, kompleksowego raportu w roku 2000 upominała się o podjęcie skutecznych działań związanych z sukcesywnym rozwiązywaniem problemu zanieczyszczenia powietrza w Polsce. W grupie kilkudziesięciu miast, największych miast na świecie, w których stale lub okresowo przekroczone są poziomy zanieczyszczeń powietrza, najwięcej jest miast z Polski. Jeśli chodzi o państwa europejskie, to w Polsce mamy prawie 50 tysięcy przedwczesnych zgonów Polek i Polaków, związanych z tym, że stale lub okresowo przebywają oni w miejscach, gdzie dochodzi do przekroczeń poziomów zanieczyszczenia powietrza.

Ogromną zaletą tego projektu jest to, że wprowadza on mechanizm stałego przekazywania środków na minimalnym poziomie 0,5% PKB na inwestycje z zakresu ochrony środowiska

Wspólne posiedzenie Komisji Środowiska (35.), Komisji Budżetu i Finansów Publicznych (58.), Komisji Ustawodawczej (141.), Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej (72.) oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu (14.)

służące poprawie jakości powietrza. Uważam, że formuła przyjęta przez wnioskodawców, formuła elastycznego podejścia do tego problemu, czyli niedefiniowania, że środki mają pochodzić czy to z budżetu państwa, czy z funduszy europejskich, czy z funduszy celowych, czy z agencji wykonawczych, takich jak np. narodowy fundusz ochrony środowiska, jest zaletą tego projektu.

Prawda jest taka... W tym miejscu chciałbym podziękować, z uwagi na to, że w tym posiedzeniu uczestniczył przedstawiciel Polskiego Alarmu Smogowego... Rzeczywiście działania podjęte początkowo przez społeczników... Naprawdę bardzo ciepło dziękuję, w szczególności Polskiemu Alarmowi Smogowemu, który był pierwszą organizacją w Polsce, która kompleksowo, stale i z determinacją upominała się o rozwiązanie tego problemu. Ja mam satysfakcję, patrząc na projekt, że część z zawartych w nim propozycji, tak jak część działań, które były podejmowane we wcześniejszych latach – mówię o programie „Kawka” – czy już w ostatnich latach, jest realizacją wniosków Najwyższej Izby Kontroli w kontekście podjęcia skutecznych działań w celu rozwiązania tego problemu.

Dzisiaj np. w zakresie benzopirenów – jest kilka kategorii rodzajowych tych zanieczyszczeń, są pyły zawieszone określonej wielkości, tlenki azotu czy benzopiren – jesteśmy niestety na niechlubnym, często pierwszym miejscu w państwach Unii Europejskiej. Mogę tylko przyklasnąć tym pomysłom, popierać je i oczywiście dyskutować nad szczegółowymi rozwiązaniami zawartymi w tej inicjatywie ustawodawczej. Mogę też powiedzieć, że ona jest niezwykle potrzebna. Cieszę się, że się w tym momencie pojawiła.

Mamy w tym momencie zapisanego do głosu pana senatora Wojciecha Piechę i przedstawiciela Związku Gmin Wiejskich, pana Leszka Świętańskiego. Kolejne zgłoszenia oczywiście przyjmuję.

Pan senator Piecha.

**SENATOR
WOJCIECH PIECHA**

Panie Przewodniczący! Panie i Panowie Senatorowie!

Ja mam taką drobną uwagę do tego projektu ustawy. W uzasadnieniu, jak czytałem,

zatrzymujemy się na roku 2015 i to uzasadnienie nie jest potem, że tak powiem, kontynuowane. W 2017 r., jak sobie przypominam, sejmiki wojewódzkie przyjęły ustawy antysmogowe, które określały sposób realizacji programu „Czyste powietrze”, czyli tego, kiedy i na jakich warunkach musi być wymieniony kocioł na paliwo stałe. W uchwale sejmiku województwa śląskiego jest określone, że w do końca 2021 r. musimy wymienić piece, które mają powyżej 10 lat, potem, w 2024 r. musimy wymienić piece, które będą miały od 5 do 10 lat. Ten proces ma się zakończyć w 2028 r. Czyli mamy 10 lat, ażeby 3 miliony kotłowni, w których spalany jest węgiel, przystosować do warunków programu „Czyste powietrze”. Przedział czasowy jest dosyć długi, ale nie możemy tego wszystkiego robić w sposób szybki i bezbolesny. Jak wyczytałem, w Polsce wymienia się ok. 150 tysięcy, 200 tysięcy kotłów węglowych rocznie. Ten proces musi być rozciągnięty w czasie.

1 lipca 2017 r. weszło w życie rozporządzenie ministra rozwoju i finansów dotyczące wymagań dla kotłów na paliwo stałe o mocy nominalnej do 500 kW. W tym rozporządzeniu jest mowa o tym, że do obrotu będą dopuszczone tylko kotły klasy 5., czyli tej najwyższej, które emitują 40 mg pyłu na 1 m³ powietrza. Ta wartość jest bardzo niska, te kotły mogą być używane.

Jeżeli chcemy w sposób drastyczny odejść od węgla, to musimy zapewnić gospodarstwom domowym, które chcą z tego skorzystać, alternatywne paliwa, czyli gaz i energię elektryczną. W tej chwili modne są pompy ciepła. Energia elektryczna jest tu najdroższym nośnikiem ciepła. Gaz też jest droższy od węgla. Ten proces należy rozciągnąć w czasie. My nie jesteśmy tak zasobnym społeczeństwem, żebyśmy mogli to zrobić w ciągu roku czy w ciągu 2 lat, a takie głośy się tu pojawiają.

Przedział czasowy do 2028 r. jest dla mnie przedziałem, w którym możemy się zmieścić. W tym przedziale czasowym kotły węglowe, które nie spełniają norm klasy 5. i ecodesignu, będziemy mogli spokojnie wymienić i wtedy ten problem będzie zniknął. Jeżeli chcemy coś mieszać w rozporządzeniach czy w ustawach, które dotyczą „Czystego powietrza”, to, moim zdaniem, nie ma to większego sensu. Powinniśmy się skoncentrować na tym, co jest wymagane prawem i przestrzegać tego rygorystycznie, tak żeby wymiany kotłów węglowych postępowały

Wspólne posiedzenie Komisji Środowiska (35.), Komisji Budżetu i Finansów Publicznych (58.), Komisji Ustawodawczej (141.), Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej (72.) oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu (14.)

tak, jak to sobie zaplanowaliśmy. Powinniśmy też zwiększyć zasięg sieci gazowych, bo tylko 62% gmin ma dostęp do sieci gazowych, pozostałe w dalszym ciągu go nie mają. Zwiększyliśmy podaż gazu. W tej chwili Polska zużywa ok. 19 miliardów m³. Powinniśmy iść w tym kierunku i zapewnić mieszkańcom dostęp do tego paliwa, bo ono jest najtańszym po węglu paliwem, które możemy pozyskać.

W drugiej kolejności powinniśmy mówić o termomodernizacji, bo prawie 3 miliony domów jednorodzinnych nie jest dobrze zabezpieczonych. Mają wielkie potrzeby energetyczne, a termomodernizacja zmniejszyłaby zapotrzebowanie na ciepło, zapotrzebowanie na paliwo i zmniejszyłaby rachunki za ogrzewanie. Ja jestem po takiej termomodernizacji i czuję, że rachunki zmniejszyły się o 30–40%. W tym kierunku powinniśmy iść. Ten kierunek – termomodernizacja plus wymiana źródła ciepła – to jest kierunek, który powinniśmy tu preferować.

Moim zdaniem, nie powinniśmy dorzucać rozwiązań prawnych, bo to, co już jest zapisane w prawie, powinno nam wystarczyć. Dziękuję.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję panu senatorowi.

Teraz przedstawiciel samorządu terytorialnego, pan Leszek Świątalski, sekretarz generalny Związku Gmin Wiejskich, a później pan senator Janusz Gromek.

**SEKRETARZ GENERALNY ZWIĄZKU GMIN
WIEJSKICH RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ
LESZEK ŚWIĄTALSKI**

Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.

Szanowni Państwo Senatorowie z różnych komisji!

Muszę powiedzieć, że trudno się rozmawia, bo jest straszny pogłos. Chyba szereg mikrofonów...

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: My pana dobrze słyszymy.)

(Głos z sali: Wydaje mi się, że...)

Jeżeli jestem słyszany...

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Niech pan sprawdzi...)

Państwo jesteście dla mnie w tym momencie najważniejsi.

Chcę powiedzieć, że stanowisko związku w tym zakresie zostało już wyrażone i przesłane do komisji, w związku z tym ograniczę się do niektórych pryncypiów.

Przede wszystkim chcę powiedzieć o tym, że strona samorządowa, przynajmniej reprezentowana przez naszą korporację, pozytywnie odnosi się do projektu. Mówię to nie tylko w świetle tego, że możemy być zasypywani wieloma argumentami o różnorodności programów, które obecnie funkcjonują...

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: My pana słyszymy. Proszę kontynuować.)

To dobrze. Dostałem wiadomość, że zostałem usunięty.

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Raczej mamy pogłos, ale jakość jest taka, że spokojnie słyszymy.)

Świetnie.

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Moim zdaniem, ma pan otwarte 2 sprzęty elektroniczne, są 2 konta. Nie?)

Absolutnie nie. Przyznam szczerze, że tyle czasu spędzam obecnie, korzystając z tego rodzaju form, że jestem absolutnie wyszkolony i wiem, jak ze swojej strony uniknąć nieprawidłowości.

Ale ad rem. Możemy być zasypywani informacjami odnośnie do różnorodności różnych programów. To prawda. Niemniej jednak samorząd stwierdza, że w dalszym ciągu są to instrumenty niezbyt wystarczające, czego dowodem jest, powiedzmy sobie wprost, mały wzrost i procentowy, i ilościowy w zakresie wymiany tzw. kopciuchów, jak również relatywnej i rzeczywistej poprawy jakości powietrza.

Muszę także powiedzieć, Szanowni Państwo Senatorowie, że ze strony samorządu rzadko kiedy mamy do czynienia z projektem ustawy tak starannie napisanym, przemyślanym i przewidującym skutki realizacji. Są tu również takie przewidywania, że zmiana źródła ciepła może np. wiązać się ze wzrostami nakładów. I tutaj projektodawcy widzą możliwości łagodzenia tychże bezpośrednich skutków. Rzadko kiedy mamy do czynienia z przedłoženiami, które są kompleksowe. Muszę to podkreślić dlatego, że analizując te zapisy, zwróciliśmy na to uwagę.

Zgadzamy się także z tym, co już wcześniej powiedział tutaj pan senator. Szczególnie

Wspólne posiedzenie Komisji Środowiska (35.), Komisji Budżetu i Finansów Publicznych (58.), Komisji Ustawodawczej (141.), Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej (72.) oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu (14.)

w odniesieniu do obszarów wiejskich wnosimy o to, aby całość tego programu była uzupełniona programem gazyfikacji. Przytaczamy w naszym opracowaniu rzeczywiste dane pochodzące z PGNiG i z bezpośredniego badania rynku. W przypadku szeregu obszarów wiejskich zwracamy uwagę na tę kwestię, bo jak nie węgiel, to co? Praktycznie nie ma tutaj dywersyfikacji, nie ma możliwości pozostawienia wyboru. Oczywiście jest tu kwestia zarówno ogniw fotowoltaicznych, jak i pomp ciepła, co jest bardzo istotne, ale to są drogie mechanizmy i – powiedzmy sobie wprost – nie zawsze będą mogły być zastosowane.

Niepokoi nas także to, że w pewnej perspektywie czasu różnego rodzaju obecnie funkcjonujące wizje i programy zakładają taki jakby dwutempowy efekt osiągnięcia spodziewanych efektów – inaczej dla obszarów zurbanizowanych, inaczej, w późniejszym terminie, dla obszarów wiejskich. A obszary wiejskie to ponad 93% powierzchni kraju. Te obszary są zamieszkiwane przez ponad 40% mieszkańców Polski, a tylko 1/4 z nich ma dostęp do różnego rodzaju sieci gazowych. Nawet gdybyśmy myśleli o biogazie, to i tak ten biogaz trzeba jakoś podać, rozprowadzić, czyli potrzebne są środki.

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Ja mam tylko jedną, drobną uwagę do naszego gościa. Jest sporo osób. To jest posiedzenie 5 połączonych komisji. Ja gorąco proszę o syntetyczne przedstawienie.)

Już skracam, Panie Senatorze. Dziękuję. Tak, absolutnie ma pan rację.

Wnosimy o uwzględnienie naszego wniosku, popartego zresztą stanowiskiem komisji wspólnej. Nie jesteśmy tu jedynymi orędownikami.

Do tego pakietu dołączamy także to, nad czym już Wysoki Senat parę dni temu raczył deliberować. To jest z dzisiejszego przedłożenia. Chodzi mianowicie o zmianę reguły 10H, o elektrownie wiatrowe. Panie Przewodniczący, Wysokie Komisje, tu nie chodzi tylko – i słusznie – o umożliwienie korzystania ze świętego prawa własności, szczególnie właścicielom gruntów położonych obecnie przy wiatrakach, ale chodzi o to, że powinniśmy jak najszybciej zlikwidować barierę rozwoju tego sektora energetyki celem zbliżenia nas do samowystarczalności energetycznej gmin. Reszta jest w stanowisku, w rozwinięciu.

Ostatnia sprawa w tym zakresie. Niezależnie od stanowiska szanownego pana senatora Gawłowskiego, którego szanujemy i którego opinię znamy, chcielibyśmy przestąpić do rewizji i właściwej rozmowy w zakresie odnowienia gminnych – przynajmniej gminnych – funduszy ochrony środowiska, które by się świetnie w ten zakres wpisały. To, co nastąpiło w 2010 r., już się zdewałoowało. Chcielibyśmy przeprowadzić rzeczową dyskusję, także z ówczesnym apologetą tych zmian. Jesteśmy do dyspozycji. Z chęcią w bliższych kontaktach przedstawimy, niezależnie od naszego stanowiska, to, na czym nam zależy. Jesteśmy jako strona samorządowa bardzo zainteresowani postępowaniem nad tym projektem. Jako strona samorządowa, strona społeczna będziemy państwa wspierać. Dziękuję bardzo.

PRZEWODNICZĄCY

KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Dziękuję bardzo.

Ja zaproszę pana sekretarza generalnego... Pan jako sekretarz generalny Związku Gmin Wiejskich wypowiedział pogląd, który de facto wspiera zmiany w kontekście ograniczeń. Chodzi o energetykę, o OZE na terenach wiejskich. Mówię to w kontekście wiatraków. Pański głos będzie dla nas bardzo ciekawy jako głos reprezentatywny dla środowiska, którego ten problem dotyczy. Ja już zapraszam na posiedzenie komisji, oczywiście będziemy o nim informować.

Teraz pan senator Janusz Gromek. Przygotowuje się pani senator Danuta Jazłowiecka.

SENATOR

JANUSZ GROMEK

Panie Przewodniczący! Koleżanki i Koledzy Senatorowie! Drodzy Państwo!

Oby ta dyskusja nie przemieniła się w taką dyskusję jak w przypadku poprzedniego tematu. Zamiast mówić o parkach czy terenach zielonych, o potrzebie samorządowej, co niektórzy za bardzo się rozwijali i wchodzili w szczegóły. Tu też się wchodzi w szczegóły, mówi się o gazie i o węglu, a my przecież o tym wszystkim wiemy. Najważniejsza jest tu ustawa, która jest wprowadzana, która jest procedowana, i jej efekty finansowe.

Wspólne posiedzenie Komisji Środowiska (35.), Komisji Budżetu i Finansów Publicznych (58.), Komisji Ustawodawczej (141.), Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej (72.) oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu (14.)

Tyle lat mamy wiedzę, że Polska jest jednym z krajów mających najbrudniejsze powietrze na świecie, nie tylko w obrębie Grupy Wyszehradzkiej czy Europy. Wiemy, jaka jest z tego tytułu śmiertelność. Absolutnie jest potrzeba przyjęcia procedowanej ustawy i zatwierdzenia środków finansowych. Nie mówimy o szczegółach, tak jak już powiedziałem. Jeśli będzie ustawa i będą pieniądze, to Polacy i samorządy będą sobie radzić, bo potrafią to robić. I bardzo ważna sprawa: na pewno zmniejszy się śmiertelność ludzi, Polaków, jeśli wprowadzimy tę ustawę i przeznaczymy na to środki finansowe. Służba zdrowia będzie odciążona pod każdym względem, czy to pracy, czy finansów. Dziękuję bardzo.

PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Dziękuję bardzo panu senatorowi.
Teraz pani senator Danuta Jazłowiecka.

SENATOR
DANUTA JAZŁOWIECKA

Dzień dobry.
Dziękuję bardzo, Panie Przewodniczący.
Ja chciałbym się odnieść do słów pana ministra.

Panie Ministrze, coraz częściej z przykrością spotykam się z opinią, że być może ten rząd ma dobre pomysły, ale ich wdrażanie niestety mu nie wychodzi. Bardzo często po rozpoczęciu jakiegoś projektu, jakiegoś przedsięwzięcia, musimy szybko zmieniać prawo, okazuje się, że skutki wdrożenia czegoś nowego są tragiczne, albo musimy od nowa przeprowadzać wdrażanie.

Ustami rządu państwo oceniacie program „Czyste powietrze” jako sukces. Ja chciałabym zapytać: jak to jest możliwe, że on jest sukcesem, skoro w ciągu ostatnich kilku lat zwiększa się liczba polskich miast, które są w czołówce 50 najbardziej zanieczyszczonych miast Europy? Gdyby rzeczywiście był to sukces, to podejrzewam, że z roku na rok przynajmniej 1 miasto znikałoby z tej listy. Na chwilę obecną nie widzimy żadnej poprawy i chciałabym zapytać, czego brakuje temu programowi. Na pewno pieniędzy, ale pan minister zgadza się na to, żeby tych pieniędzy było więcej. Czego oprócz pieniędzy brakuje, by

była widoczna poprawa czystości powietrza i by tym samym zmniejszyła się liczba miast, które są w czołówce najbardziej zanieczyszczonych? To pierwsza uwaga.

Moja druga uwaga. Panie Ministrze, nie podzielam opinii pana ministra w sprawie art. 7, dotyczącego handlu emisjami, ponieważ uważam, że zaproponowane w ustawie zapisy wpisują się w rozporządzenie unijne. Chciałabym, by pan minister poparł swoje wątpliwości konkretnymi przykładami. Dziękuję bardzo.

PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Dziękuję, Pani Senator.
Teraz pan senator Marcin Bosacki. Przygotowuje się pan senator Stanisław Lamczyk.

SENATOR
MARCIN BOSACKI

Bardzo dziękuję, Panie Przewodniczący.
Proszę państwa, mamy w tej dyskusji do czynienia z dwoma punktami widzenia. Jeden przedstawił pan minister, a także niektórzy senatorowie PiS. On mniej więcej wygląda tak: „Właściwie wszystko jest dobrze, działamy, są takie programy jak «Czyste powietrze». Może trzeba w nich drobnych korekt, ale po co tak rewolucyjne projekty jak ta propozycja ustawy?”. De facto jest to stwierdzenie, że z powietrzem w Polsce wszystko jest dobrze. Jest to potwierdzenie czy powtórzenie słów wypowiedzianych kiedyś przez szefa partii rządzącej: „Zamilknicie i nie przeszkadzajcie”.

Jestem bardzo, bardzo przeciw takiemu podejściu. Nie zamilkniemy i będziemy pomagać Polakom w tym, żeby powietrze w Polsce było wreszcie czyste, a nie najgorsze w Europie i jedno z najgorszych na świecie. Jeśli weźmiemy pod uwagę to, że 80% zanieczyszczeń w Polsce, a nawet więcej, bierze się z ogrzewania domów indywidualnych, jeśli weźmiemy pod uwagę to, że minimum 30 tysięcy zgonów rocznie, a są lata, jak wynika z raportów, że nawet ok. 50 tysięcy zgonów rocznie wynika właśnie ze złej jakości powietrza, jeśli weźmiemy pod uwagę to, że ponad 30 polskich miast jest wśród 50 najbardziej zanieczyszczonych miast w Europie – i to często

Wspólne posiedzenie Komisji Środowiska (35.), Komisji Budżetu i Finansów Publicznych (58.), Komisji Ustawodawczej (141.), Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej (72.) oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu (14.)

wcale nie są wielkie miasta, tylko właśnie miasta średnie czy mniejsze, kilkunasto- czy kilkudziesięciotysięczne – i jeśli weźmiemy pod uwagę to, że w strefie skażonego powietrza, bo tego nie można nazwać inaczej, żyje, według różnych danych, połowa albo 2/3 Polaków, to nie będziemy mogli powiedzieć, że to, co od 6 lat proponuje rząd Prawa i Sprawiedliwości, działa. No, nie działa.

Dlatego cieszę się, że mogłem być jednym z inicjatorów projektu tej ustawy. Bardzo dziękuję tym, którzy najbardziej się nad nią napracowali, zwłaszcza panu senatorowi Stanisławowi Gawłowskiemu. Jestem przekonany, że rozwiązania właśnie rewolucyjne, właśnie stanowcze, właśnie konkretne, które w tym projekcie proponujemy, takie jak Fundusz Ochrony Powietrza, 0,5% produktu krajowego brutto na ochronę powietrza oraz ulgi i zwolnienia podatkowe, doprowadzą do tego, że Polska wreszcie zniknie z tej haniebnej czarnej listy najbardziej zanieczyszczonych krajów na świecie i państw o najbardziej zanieczyszczonym powietrzu w Europie. Dziękuję bardzo.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję panu senatorowi.
Oddaję głos panu senatorowi Stanisławowi Lamczykowi.

**SENATOR
STANISŁAW LAMCZYK**

Dziękuję bardzo.
Czy jestem słyszalny?
(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Tak.)

Dziękuję.
Panie Przewodniczący! Szanowni Państwo!
Ja chciałbym pogratulować inicjatorom tej ustawy tego, że jest ona taka spójna i kompleksowa. Jak słuchałem pana Gawłowskiego, to przypomniałem sobie książkę „Uduszeni”, którą mieliśmy okazję tutaj otrzymać, właśnie w Senacie. Amerykańska ustawa też jest bardzo spójna i niezależnie od rządów, jakie tam są, ona cały czas jest aktualna.

I tutaj życzyłbym sobie, żeby ta ustawa była cały czas aktualna, żeby się odnosiła do kwestii czystego powietrza, a przede wszystkim żeby zapobiegła właśnie... żeby zmniejszyła wskaźnik umieralności, bo – nie chcę się powtarzać – jest on bardzo wysoki.

Pan senator Piecha bardzo słusznie zauważył, że najlepsza byłaby energia. Chciałbym powiedzieć, że kierunki transformacji, które przedstawił rząd, niestety nie pozwolą nam na tę energię, chyba że na prosumencką, z fotowoltaiki. Kierunki, które rząd przedstawił, są naprawdę kiepskie, bo holdujemy tutaj duże korporacje, jak również wspieramy monopol. To nie jest dobry kierunek. Nie będziemy w stanie z tej energii skorzystać w takim dużym stopniu jak inne kraje, chociażby Szwecja, która ze spalarni odpadów generuje 50% energii.

Mówił pan również o gazie. Ja się tu zgodzę w kwestii gazu, ale trzeba wziąć pod uwagę także to, że mamy ograniczenia, bo gaz tylko do 2040 r... On również emituje CO₂, a tego CO₂ jest niestety na całym globie emitowanych corocznie ok. 56 miliardów t. To jest bardzo dużo i będziemy od gazu uciekali.

Jeszcze raz gratuluję panu Gawłowskiemu pomysowości i tego, że ta ustawa jest taka spójna, że angażuje wszystkie samorządy. Dziękuję bardzo.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję panu senatorowi.
Ostatnia osoba zapisana na liście mówców to pan przewodniczący Zygmunt Frankiewicz.

Kto jeszcze się zgłaszał?
(Głos z sali: Przedstawiciel związku powiatów.)

Dobrze, jeszcze przedstawiciel powiatów przed panem przewodniczącym.

Bardzo proszę.
Są jeszcze zgłoszenia zdalne. Bardzo proszę o listę.

**EKSPERT W DZIALE MONITORINGU
PRAWNEGO I EKSPERTYZ
W BIURZE ZWIĄZKU POWIATÓW
POLSKICH
BARTŁOMIEJ ZYDEL**

Bardzo dziękuję, Panie Przewodniczący.

Wspólne posiedzenie Komisji Środowiska (35.), Komisji Budżetu i Finansów Publicznych (58.), Komisji Ustawodawczej (141.), Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej (72.) oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu (14.)

Bartłomiej Zydel, Związek Powiatów Polskich.

Wysokie Komisje! Szanowni Państwo!

My przedstawiliśmy naszą rozbudowaną piśmienną opinię. Ja chciałbym tylko zwrócić uwagę na najważniejsze wątki czy wyjaśnić pewne kwestie.

Pierwsza sprawa. My w tej opinii zwracamy uwagę na ewentualne, nazwałbym to, niepokojące finansowe. Chciałbym wytłumaczyć, z czego te niepokojące wynikają. W momencie, w którym toczyły się prace nad nowelizacją prawa ochrony środowiska, która to nowelizacja realizowała wyrok Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej i dotyczyła programów ochrony powietrza oraz planów działań krótkoterminowych, myśmy zwracali uwagę na to, że konstrukcja w p.o.ś. jest generalnie następująca: z planów i programów wynikają obowiązki realizacji określonych działań przez jednostki samorządu terytorialnego. Jest to obwarowane karą od 50 do 500 tysięcy zł w momencie, w którym mamy nieterminową realizację działania. Jednocześnie żadne środki finansowe nie idą za tymi działaniami, które są nam przepisywane w drodze programów ochrony powietrza i planów działań krótkoterminowych.

Podnosząc tę kwestię w ramach prac komisji wspólnej, myśmy usłyszeli, że minister Kowalczyk skierował pismo do wojewódzkich funduszy z prośbą o to, aby takie działania były ewentualnie finansowane. Skala reakcji na pismo do wojewódzkich funduszy versus to, ile mamy do zrobienia, jest w naszej ocenie niewystarczająca, stąd też w przypadku tego projektu zwracamy uwagę na kwestie natury finansowej. Aktualnie w komisji wspólnej rządu i samorządu pracujemy nad nowelizacją ustawy o elektromobilności. Chodzi o bardzo duże obowiązki dotyczące budynków użyteczności publicznej i obowiązki tworzenia punktów ładowania pojazdów elektrycznych czy infrastruktury dla stworzenia w przyszłości takich punktów. Niestety w ocenie skutków regulacji kwestie finansowe są wyliczane tak, jak są wyliczane. Mieszane są budynki Skarbu Państwa z budynkami samorządowymi, a skala tych obliczeń, naszym zdaniem, jest dalece... te wyliczenia są po prostu niedoszacowane.

Pan minister wspominał w swojej wypowiedzi rozporządzenie w sprawie poziomów alarmowych. Chciałbym zasygnalizować, skoro

jestemy w temacie komisji wspólnej, że to rozporządzenie zostało wydane jesienią 2019 r. bez opinii komisji wspólnej rządu i samorządu pomimo tego, że zostało skierowane do zaopiniowania. Rozporządzenie w sprawie poziomów alarmowych zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw, zanim jeszcze komisja wspólna zdążyła się w ogóle wypowiedzieć na jego temat.

Co do samego projektu ustawy, nie przytaczając opinii w całości, chciałbym zwrócić szczególną uwagę na dwie kwestie.

Pierwsza kwestia. Krajowy Program Ochrony Powietrza a wojewódzkie programy ochrony powietrza. Zastanawiamy się nad tą relacją, nad tym, jak ona miałaby dokładnie wyglądać. Wydaje nam się, że moglibyśmy to doprecyzować w projekcie i wyjaśnić, jaki miałby być zakres tej relacji.

Druga kwestia to plany zaopatrzenia w ciepło. Tak jak wskazujemy w opinii, wszyscy wiemy, że planami zaopatrzenia w ciepło czy – ściślej – założeniami do planów zaopatrzenia w ciepło trzeba się zainteresować. Potrzeba reformy jest jasna. Pójdźcie w stronę, w której akty prawa miejscowego w sposób bardziej zdecydowany normują lokalną rzeczywistość, uważamy za rozwiązanie jak najbardziej słuszne, przy czym przy obecnym podejściu polskich sądów administracyjnych trzeba bardzo uważać i postarać się o to, żeby te przepisy były tak skonstruowane, aby rada gminy nie miała potem zarzutów o to, że wykroczyła poza zakres kompetencji. To jest pierwsza sprawa.

Druga sprawa jest taka, że plany zaopatrzenia w ciepło w nowym kształcie będą jednak mocno ingerowały w prawo własności. Ja nie mówię o tym negatywnie, tylko informacyjnie. Jest to duża ingerencja, w związku z czym w uzasadnieniu trzeba by było mocno przepracować kwestie testu proporcjonalności. Należałoby sprawdzić, na ile te ograniczenia są konstytucyjne.

To tyle z mojej strony. Bardzo dziękuję.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję, to ważna uwaga.

Teraz w kolejności zgłoszeń: pan senator Wojciech Piecha, pani senator Alicja Zająć, pan senator Zygmunt Frankiewicz.

Wspólne posiedzenie Komisji Środowiska (35.), Komisji Budżetu i Finansów Publicznych (58.), Komisji Ustawodawczej (141.), Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej (72.) oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu (14.)

**SENATOR
WOJCIECH PIECHA**

Panie Przewodniczący!

Ja jeszcze chciałbym dodać, że Polska ma takie, a nie inne powietrze. Spalamy ok. 10 milionów t węgla w segmencie indywidualnym i odejście od takiego modelu musi być rozciągnięte w czasie. Musimy zapewnić tym gospodarstwom inne źródła ciepła, czyli inne paliwa – mówię o gazie, o energii elektrycznej – żeby zmiany mogły w miarę sprawnie i szybko zaistnieć.

Te 10 lat, które daliśmy sobie na poprawę jakości powietrza, to moim zdaniem okres, w którym da się to zrobić. Wszystkie obostrzenia, które są, wymagania dotyczące jakości paliw, wymagania dotyczące kotłów na paliwa stałe, spowodują, że proces poprawy powietrza zdecydowanie przyspieszy.

Ktoś powiedział, że jesteśmy troszeczkę w niedoczasy, ale ja przypomnę, że w latach 2007–2015 w segmencie ochrony powietrza nie zrobiliśmy praktycznie nic, czego wynikiem był potem wyrok Trybunału Europejskiego, który zarzucał Polsce, że żadne programy dotyczące czystego powietrza nie zostały u nas wdrożone. I ja bym tylko proponował, ażeby to wszystko, co mamy w tej chwili zaproponowane, co funkcjonuje w prawie, było w sposób rygorystyczny przestrzegane. Wtedy ten problem będzie się rozwiązywał.

Ja żyję w jednym z tych miast, które są na wspomnianej liście, w Rybniku. Rybnik jest chyba na drugim miejscu w Polsce. W tej chwili, w 2021 r. powietrze jest tam inne z tego powodu, że nie spala się już śmieci – to jest rygorystycznie w tej chwili przestrzegane – i nie spala się paliw o słabej jakości, bo nie są one dostępne na rynku.

Tyle na ten temat. Dziękuję bardzo.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję.

Pani senator Alicja Zając. Bardzo proszę.

**SENATOR
ALICJA ZAJĄC**

Dziękuję bardzo.

Panowie Przewodniczący! Szanowni Państwo!

Pan minister Michał Kurtyka, minister klimatu i środowiska, przygotował opinię do tego projektu, która znajduje się na 16 stronach. Opinia jest bardzo szczegółowa. Ja chciałabym przytoczyć tylko 3 zdania z tej opinii.

Art. 10 określający termin wejścia w życie omawianego projektu. Przepis stanowi, iż ustawa wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia. Jest to zbyt krótkie *vacatio legis* z uwagi na dokonywane zmiany w ustawach oraz na konieczność wydania kilku aktów wykonawczych do zmienianych ustaw.

Uzasadnienie projektu ustawy. W uzasadnieniu do projektu brakuje odniesienia do dokumentów strategicznych, istotnych z punktu widzenia realizacji działań zmierzających do poprawy jakości powietrza w Polsce. Ponadto w uzasadnieniu znajdują się nieaktualne dane dotyczące diagnozy stanu powietrza w Polsce, obowiązującego prawa krajowego określającego system oceny i zarządzania jakością powietrza, a także narzędzi finansowych dedykowanych bezpośrednio na dofinansowanie przedsięwzięć proekologicznych związanych z poprawą jakości powietrza, które z pewnością zostały zaczerpnięte z ogłoszonego w 2015 r. Krajowego Planu Ochrony Powietrza.

Czy mamy możliwość zadecydowania o odłożeniu procedowania nad projektem do czasu zapoznania się przez członków wszystkich komisji z tym uzasadnieniem, co, wydaje mi się, jest konieczne do podjęcia właściwej decyzji nad dalszym tokiem postępowania w przypadku tego projektu? Bardzo dziękuję.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Pani Senator, od strony regulaminowej wygląda to tak: może pani zgodnie z art. 48 ust. 2 zgłosić wniosek o przerwę lub odroczenie posiedzenia. Pani jako członek połączonych komisji ma możliwość zgłoszenia formalnego...

**SENATOR
ALICJA ZAJĄC**

Wobec tego, Panie Przewodniczący, ja bardzo proszę o odroczenie tego posiedzenia w celu zapoznania się przez członków wszystkich komisji z opinią, która jest...

Wspólne posiedzenie Komisji Środowiska (35.), Komisji Budżetu i Finansów Publicznych (58.), Komisji Ustawodawczej (141.), Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej (72.) oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu (14.)

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Pani Senator, ale opinie...)

...zawarta na 16 stronach. Dziękuję bardzo.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Pani Senator, ale z opinią każdy miał prawo się zapoznać. Wszyscy mieli taką możliwość czy wręcz, bym powiedział, obowiązek, tak więc nie wiem, czy to jest najzręczniejsze uzasadnienie. Oczywiście może pani złożyć wniosek o ogłoszenie przerwy...

(Senator Alicja Zajac: Tak...)

Tak?

(Senator Alicja Zajac: Panie Przewodniczący, czy mogę jeszcze słowo?)

Przyznaję... Przepraszam, bo ja...

(Senator Alicja Zajac: Opinia jest datowana na dzień dzisiejszy.)

Opinia wpłynęła bezpośrednio przed posiedzeniem komisji, czyli to uzasadnienie – przepraszam, przyznaję to – jest zasadne. Dobrze. Ten wniosek poddamy za chwilę pod głosowanie.

(Senator Alicja Zajac: Dziękuję bardzo. Dziękuję.)

Pan senator Zygmunt Frankiewicz.

**SENATOR
ZYGMENT FRANKIEWICZ**

Szanowni Państwo...

(Głos z sali: Mikrofon...)

(Przewodniczący Krzysztof Kwiatkowski: Wszystkie są, sprawdzmy.)

Z mikrofonem będzie lepiej. Dziękuję bardzo.

Szanowni Państwo, różnimy się tutaj od samego początku, tzn. od samej diagnozy. Nasze oceny się różnią. Trudno jednak negocjować fakt, że sytuacja związana ze stanem powietrza, jego zanieczyszczeniem w Polsce jest zła. To nie znaczy, że ona się nie poprawia. Różnie tylko oceniamy, czy satysfakcjonujące jest tempo tej poprawy. Ja uważam, że nie jest.

Co daje ten projekt ustawy? Proszę zwrócić uwagę na fakt, że on jest kompleksowy i spójny. Może powinien doprowadzić do koordynacji planów – od krajowych po gminne – ochrony powietrza. Zwiększy on tempo poprawy jakości powietrza i może osiągniemy to, co nasi sąsiedzi, którzy mieli podobną sytuację 30 lat temu, osiągnęli już paręnaście lat temu. To tempo musi ulec zwiększeniu.

Ta ustawa daje narzędzia ekonomiczne, prawne, techniczne i społeczne, przez co jest kompleksowa. Z narzędzi technicznych sporo było tutaj wymienianych: termomodernizacja, kotły. Przy czym proszę zwrócić uwagę, że wymiana kotłów – na czym się wszyscy skupiają – nie da efektu, jeżeli nie zmieni się paliwa i świadomości. Chodzi o świadomość ekologiczną, o to, żeby ludzie przestali palić paliwo, które nie jest do tego przeznaczone.

Trzeba objąć też regulacjami paliwa, i to szerzej niż w tej chwili. Trzeba rozszerzyć to o dostęp do gazu do celów grzewczych, do ciepła systemowego. Z tym są problemy i tu brakuje narzędzi prawnych.

W większym stopniu należy korzystać z nowych technologii. Ktoś tutaj wspomniał o dobrym rozwiązaniu, jakim jest pompa ciepła, szczególnie połączona z fotowoltaiką. Tu są bariery finansowe. Na obszarach wiejskich to rozwiązanie by radykalnie działało. Bo to nie jest tak, że największy poziom zanieczyszczenia powietrza jest wyłącznie na terenach zurbanizowanych. Ostatnio z tego miejsca dawałem przykład, że w małych miejscowościach jakość powietrza bywa tragiczna.

Ważne są też działania społeczne, czyli edukacja i coś, co bym nazwał dodatkami mieszkaniowymi na potrzeby zakupu droższego opału po zmianie systemu grzewczego. Tego w tej chwili bardzo brakuje i ta ustawa to wprowadza.

Moim zdaniem, jest to bardzo potrzebny i dobry projekt, chociaż zapewne niepozbawiony wad. Apełuję do państwa senatorów, a szczególnie do przedstawicieli rządu, aby zrobić to razem. Może nie warto zwracać uwagi na autorstwo tego projektu, tylko bardziej na jego zawartość. Jeżeli mogliby państwo podejść do tego w sposób konstruktywny, to oczekiwałbym od państwa wnoszenia poprawek, które by wyeliminowały błędy i może uzupełniły projekt o to, co jest potrzebne. Mielibyśmy wreszcie jakiś kompleksowy system walki z zanieczyszczeniem powietrza i byłaby możliwość przyspieszenia poprawy. O tym, jak to jest istotne, wiemy. Praktycznie każdy tutaj mówił o przedwczesnych zgonach z powodu złej jakości powietrza. Dziękuję bardzo.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję bardzo.

Szanowni Państwo, jako ostatni pozwolę sobie zgłosić poprawkę o charakterze legislacyjnym, przygotowaną w porozumieniu

Wspólne posiedzenie Komisji Środowiska (35.), Komisji Budżetu i Finansów Publicznych (58.), Komisji Ustawodawczej (141.), Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej (72.) oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu (14.)

z przedstawicielem wnioskodawców i wydłużającą vacatio legis tych przepisów do 3 miesięcy.

Jeszcze jedna informacja. Ja powiedziałem o tym, że uwagi resortu wpłynęły w ostatniej chwili, ale proszę nie rozumieć mojego głosu jako głosu popierającego wniosek o przerwę, bo to, że resort w ostatniej chwili kieruje uwagi, to nie jest dobra sytuacja. To by za każdym razem mogło służyć opóźnianiu prac połączonych komisji, szczególnie że nie jest to jeszcze stanowisko rządu. Tak więc osobiście, z pełnym szacunkiem dla wnioskodawczyni, będę akurat przeciwny temu wnioskowi formalnemu.

Poddajemy pod głosowanie... A, przepraszam, jeszcze pan senator Czerwiński.

SENATOR

JERZY CZERWIŃSKI

Panowie Przewodniczący! Szanowne Komisje! Ja bardzo króciutko.

Gdybyście się państwo zapoznali z opinią resortu ujętą na 16 stronach... Dokładnie każdy z punktów, każdy z artykułów jest tu omówiony i pod każdym, niestety, jest sformułowanie: biorąc pod uwagę powyższe, przedstawiam negatywną opinię wobec propozycji zawartej w pktcie 1 art. 1 itd., itd., w art. 2, 3... I tak do końca.

Proszę państwa, co to oznacza? To nie jest tak, że powiedziano: nie, bo nie. Są wyraźne przesłanki do tego, żeby ten projekt ocenić negatywnie. Ja bym prosił twórców projektu, osoby, które są tu bezpośrednio podpisane, a przede wszystkim osobę, która będzie to prezentowała, aby – mówmy wprost – spróbowały zbić te negatywne argumenty, które pojawiają się w rzetelnej i kompleksowej opinii. Dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY

KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Dziękuję.

Jeszcze pani senator Alicja Zając. Ja tylko z jedną, drobną informacją. Na salę wchodzi członkowie kolejnych komisji...

(*Senator Alicja Zając: Ja w tej samej sprawie...*)

Tak. Bardzo proszę.

SENATOR

ALICJA ZAJĄC

Nie mogę się zgodzić z tym, co powiedział pan przewodniczący, że w ostatniej chwili... Pan

Krzysztof Kwiatkowski, przewodniczący Komisji Ustawodawczej, skierował pismo do pana ministra 1 marca, 22 dni temu, czyli wszystko jest w terminie ustawowym. Nie widzę powodu, żeby gwałtownie przyspieszać, zwłaszcza że ministerstwo klimatu jest ministerstwem nowym i musi mieć czas na uruchomienie całej maszyny, pozytywnej dla środowiska. O to wszystkim nam chodzi.

Apeluję do pana przewodniczącego Gawłowskiego. Myślę, że w tym celu powołana została również komisja, której pan przewodniczy. Wydaje mi się, że ta krótka zwłoka... Zapoznanie się z uwagami ministra klimatu jest potrzebne, a wręcz niezbędne, do właściwego procedowania tego projektu ustawy. Dziękuję.

PRZEWODNICZĄCY

KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Dziękuję.

Szanowni Państwo, informacyjnie: prośba o opinię do projektu ustawy została wysłana 1 marca – podkreślam: 1 marca – z terminem do przedstawienia opinii do 18 marca. Opinię dostaliśmy dzisiaj, czyli 23 marca, o godzinie 10.30, 15 minut przed rozpoczęciem posiedzenia.

Poddaję pod głosowanie wniosek pani senator o ogłoszenie przerwy w posiedzeniu.

Kto z pań, panów senatorów jest za wnioskiem? Proszę o podniesienie ręki.

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał?

Proszę o zamknięcie możliwości głosowania zdalnego, doliczenie głosów z sali do głosów zdalnych i podanie zbiorczego wyniku.

Mamy już zbiorcze wyniki.

19 osób było za wnioskiem, 31 – przeciw, 3 senatorów wstrzymało się od głosu.

Stwierdzam, że wniosek nie uzyskał poparcia wymaganej większości.

Mamy 1 poprawkę, dotyczącą wydłużenia vacatio legis do 3 miesięcy, którą zgłosiłem.

Kto z pań, panów senatorów jest za poparciem tej poprawki?

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał?

Proszę o zamknięcie głosowań zdalnych i podanie zbiorczych wyników.

36 głosów za, 1 głos przeciw, 18 senatorów wstrzymało się od głosu.

Poprawka została przyjęta.

Wspólne posiedzenie Komisji Środowiska (35.), Komisji Budżetu i Finansów Publicznych (58.), Komisji Ustawodawczej (141.), Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej (72.) oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu (14.)

Przepraszam. Jeszcze formalnie przejmuję poprawki Biura Legislacyjnego, te – umownie mówiąc – czyszczące.

Proszę, by pan mecenas je przedstawił wraz z informacją, nad którymi możemy głosować zbiorczo, żeby jak najsprawniej procedować.

GŁÓWNY LEGISLATOR
W BIURZE LEGISLACYJNYM
W KANCELARII SENATU
MIROŚLAW RESZCZYŃSKI

Szanowny Panie Przewodniczący!

Biuro chciałoby przedstawić kilka poprawek, tak jak pan senator powiedział, czyszczących. One wynikają z pism, które nadeszły do Wysockiego Senatu, zarówno od organizacji, jak i ze strony ministerstwa klimatu.

Proponujemy, aby w art. 1 w pkt 2, w treści art. 85a w ust. 2 w pkt 2... Tam jest wyrażenie... Pkt 2 brzmi: wydatki budżetowe w dziale „Ochrona środowiska” w innych częściach budżetu państwa. Proponujemy zwrot „Ochrona środowiska” zastąpić zwrotem „Klimat”, dlatego że dział „Klimat” dotyczy kwestii związanych z ochroną powietrza. To jest, moim zdaniem, poprawka czyszcząca, można ją przegłosować.

PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Kto z pań, panów senatorów jest za przyjęciem tej poprawki? Proszę o podniesienie ręki.

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał?

Proszę o zamknięcie możliwości głosowania zdalnego i podanie zbiorczych wyników.

Informacja dla państwa: jedna z osób głosujących zdalnie – to dla państwa ważna informacja, bo ten głos jest nieważny – za każdym razem nie potwierdza swojego wyboru w głosowaniu, co przedłuża procedurę głosowania i uniemożliwia zaliczenie tego głosu. Proszę, sprawdzajcie państwo za każdym razem, czy potwierdziliście swój wybór.

Proszę o podanie zbiorczych wyników.

36 osób za, bez głosów przeciw, 19 senatorów wstrzymało się od głosu.

Poprawka została przyjęta.

Proszę Biuro Legislacyjne o przedstawienie kolejnej poprawki.

GŁÓWNY LEGISLATOR
W BIURZE LEGISLACYJNYM
W KANCELARII SENATU
MIROŚLAW RESZCZYŃSKI

Druga uwaga dotyczy art. 1 pkt 4 i odnosi się do proponowanego brzmienia art. 91c ustawy – Prawo o ochronie środowiska. Pkt 1 w ust. 1 brzmi: wymiany źródeł ciepła na ekologiczne. Dalsza część punktu jest nieistotna. Proponujemy, aby zwrot „ekologiczne” zastąpić zwrotem „niskoemisyjne” z uwagi na to, że zwrot „ekologiczne” nie jest jak gdyby zdefiniowany...

PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI

Tak, nie jest zdefiniowany ustawowo.

Kto z pań, panów senatorów jest za przyjęciem tej poprawki? Proszę o podniesienie ręki.

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał?

Proszę o dodanie wyników z sali do głosów zdalnych i podanie zbiorczego zestawienia.

36 głosów za, bez głosów przeciw, 19 senatorów wstrzymało się od głosu.

Stwierdzam, że poprawka została przyjęta.

Dziękuję osobom głosującym zdalnie za szybkie głosowanie.

Pan legislator?

GŁÓWNY LEGISLATOR
W BIURZE LEGISLACYJNYM
W KANCELARII SENATU
MIROŚLAW RESZCZYŃSKI

Kolejne poprawki dotyczą art. 3 ustawy. Są to proponowane zmiany w ustawie – Prawo energetyczne. W art. 19 proponujemy zmianę terminologiczną. Chodzi o to, ażeby ujednoczyć terminologię i nie posługiwać się, tak jak mamy w projekcie, zwrotem „projekt uchwały”, tylko mówić o planie i projekcie planu. To jest pierwsza poprawka.

Proponujemy również, ażeby w zaproponowanym brzmieniu art. 19 ustawy – Prawo energetyczne w ust. 9 wyrażenie „sporządzenie planu, o którym mowa” zastąpić zwrotem „planu, o którym mowa”, dlatego że uprawnienia do dofinansowania związane są z przyjęciem planu, a nie z jego sporządzeniem. To jest zmiana terminologiczna.

Wspólne posiedzenie Komisji Środowiska (35.), Komisji Budżetu i Finansów Publicznych (58.), Komisji Ustawodawczej (141.), Komisji Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej (72.) oraz Komisji Nadzwyczajnej do spraw Klimatu (14.)

Proponowalibyśmy jeszcze pewne poprawki czyszczące, wynikające ze stanowiska prezesa Urzędu Regulacji Energetyki. W związku z tym, że rezygnujemy z instytucji projektu założeń do planu, proponujemy zmiany czyszczące w art. 7 ust. 5, w art. 16 ust. 12 oraz w art. 17 ustawy – Prawo energetyczne. Tak jak mówię, jest to konsekwencja rezygnacji z instytucji projektu założeń do planu.

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Dziękuję bardzo.

(Główny Legislator w Biurze Legislacyjnym w Kancelarii Senatu Mirosław Reszczyński: Jeśli można, to te wszystkie zmiany...)

Możemy przegłosować je zbiorczo.

Kto z pań, panów senatorów jest za przyjęciem tych zmian?

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał?

Proszę o dodanie wyników z głosowań z sali do wyników głosowań zdalnych i podanie wyników zbiorczych.

Teraz nam się ta sztuka nie udało, nie wszyscy państwo potwierdzili swój głos. Proszę, żebyście to państwo sprawdzili przy kolejnym głosowaniu, bo raz nam się udało.

Były 34 głosy za, nie było głosów przeciw, 21 senatorów wstrzymało się od głosu.

Stwierdzam, że poprawki zostały przyjęte.

Panie Mecenasie?

**GŁÓWNY LEGISLATOR
W BIURZE LEGISLACYJNYM
W KANCELARII SENATU
MIROSŁAW RESZCZYŃSKI**

Ostatnia uwaga, czysto legislacyjna. Proponujemy zmianę w art. 5, w art. 39 ust. 6 ustawy o pomocy społecznej. Proponujemy korektę odesłania. Jest tu: zasiłek celowy, o którym mowa

w ust. 1. Oczywiście chodzi o zasiłek celowy, o którym mowa w ust. 5.

Można tę zmianę przegłosować, chociaż wydaje mi się, że biuro mogłoby to zmienić...

**PRZEWODNICZĄCY
KRZYSZTOF KWIATKOWSKI**

Panie Mecenasie, już poddajemy to pod głosowanie.

Kto jest za tą poprawką?

Kto jest przeciw?

Kto się wstrzymał?

Proszę o dodanie wyników głosowań i podanie zbiorczego zestawienia głosów.

35 głosów za, nie było głosów przeciw, 20 senatorów wstrzymało się od głosu.

Poddaję pod głosowanie cały projekt z wcześniej przyjętymi poprawkami.

Kto z pań, panów senatorów jest za jego przyjęciem?

Kto jest przeciwny?

Kto się wstrzymał?

Proszę o dodanie do wyników głosów zdalnych.

34 głosy za, 19 – przeciw, 3 senatorów wstrzymało się od głosu.

Stwierdzam, że projekt jako inicjatywa został przyjęty.

Czy pan senator Stanisław Gawłowski będzie pełnił obowiązki senatora sprawozdawcy?

(Senator Stanisław Gawłowski: Tak. Dziękuję.)

Bardzo serdecznie dziękuję.

Stwierdzam, że wyczerpaliśmy porządek posiedzenia połączonych komisji.

Bardzo serdecznie wszystkim państwu dziękujemy.

(Głos z sali: Panie Senatorze, jutro o godzinie 10.20 robimy...)

Jutro o godzinie 10.20 jest posiedzenie Komisji Ustawodawczej w sprawie uchwały okolicznościowej dotyczącej wydarzeń bydgoskich.

(Koniec posiedzenia o godzinie 12 minut 38)

Kancelaria Senatu

Opracowanie:

Biuro Prac Senackich, Dział Stenogramów

Druk i łamanie:

Centrum Informacyjne Senatu, Dział Wydawniczy